

Μέχρι την επόμενη φορά....

του Παναγιώτη Α. Καράμπελα
Μέλος Δ.Σ. ΝΕ.Ο.Σ. Ελλάδος

13-2-2006

Η ανάληψη της προεδρίας του Συμβουλίου Ασφαλείας από την Ελλάδα έφερε στο προσκήνιο μεταξύ άλλων και τα προβλήματα που επέφεραν οι πρόσφατες συρράξεις στα Βαλκάνια. Στο πλαίσιο αυτό η υπουργός Εξωτερικών κα. Ντόρα Μπακογιάννη είχε πριν από λίγες μέρες ιδιαίτερη συνάντηση με τον ειδικό διαμεσολαβητή των Ηνωμένων Εθνών στις διαπραγματεύσεις για το μέλλον του Κοσσυφοπεδίου, Μάρτι Αχτισαάρι και συμμετείχε σε συνεδρίαση που έγινε στα πλαίσια της Διαβαλκανικής Συνεργασίας, που φιλοξενήθηκε στα γραφεία της Ελληνικής Μόνιμης Αντιπροσωπείας και με την παρουσία πάλι του κ. Αχτισαάρι, έχοντας ως κύριο θέμα συζήτησης το μελλοντικό καθεστώς του Κοσόβου. Όμως τον περασμένο Φεβρουάριο είχε γίνει μια πολύ ενδιαφέρουσα δήλωση για το θέμα που δεν είχε πάρει την ανάλογη δημοσιότητα και η οποία δεν άφηνε πολλά περιθώρια παρερμηνείας: «Έχουμε καθορίσει τις παραμέτρους για το οριστικό καθεστώς, θέλουμε ένα πολυεθνικό Κόσοβο...»

Τα λόγια αυτά ανήκουν στον πολιτικό διευθυντή του βρετανικού υπουργείου Εξωτερικών *Τζον Σόγιερς*, κατά την διάρκεια επαφών του με Σέρβους και Αλβανούς εκπροσώπους του Κοσόβου. Μάλιστα... Και «έχουμε», και «καθορίσει». Και εφόσον, λοιπόν, το καθόρισαν έτσι πρέπει να γίνει... Δεν είναι τυχαία η επιλογή των λέξεων. Τα συμπλεγματικά απομεινάρια της αποικιοκρατικής πρώην Αυτοκρατορικής Βρετανικής σκέψης είναι γνωστά και υπήρξαν για άλλη μια φορά με προκλητικό τρόπο έκδηλα. Θα έπρεπε άραγε αυτό να μας εκπλήξει; Για όποιους μελετούν την νεότερη παγκόσμια πολιτική και διπλωματική ιστορία, όχι. Όμως, τα εξαγόμενα συμπεράσματα από αυτή τη δήλωση του Βρετανού αξιωματούχου αποτελούν σοβαρούς λόγους προβληματισμού και για το μέλλον της περιοχής, αλλά και για την διορατική ικανότητα της Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής.

Σε ένα πρώτο επίπεδο ανάλυσης θα καταλήγαμε σε κάτι που είναι λίγο-πολύ γνωστό. Το προαναφερθέν Βρετανικό απωθημένο για τα «περασμένα μεγαλεία», τους έχει ωθήσει σε μια άνευ προηγουμένου δουλική συμπεριφορά στο πλευρό των Η.Π.Α. όπου ενεργούν, αδικώντας ως ένα βαθμό τον εαυτό τους, ως ετερόφωτα. Αφού δεν μπορούν να είναι οι πρώτοι, προσπαθούν να είναι δίπλα στους πρώτους. Μοιραία, βέβαια, αυτό που ακολουθεί είναι η εφαρμογή του άγραφου νόμου που λέει ότι «ο καθένας ξεσπάει σε αυτόν που έχει από κάτω του»... Και είναι επόμενο η συμπλεγματική τους συμπεριφορά να τους οδηγεί κάποιες φορές και σε υπεροπτικές όσο και σπασμωδικές κινήσεις όπως ίσως η προαναφερθείσα. Εδώ, και φυσικά, πριν τελειώσουν οι διαπραγματεύσεις μεταξύ Σέρβων και Αλβανών για την τύχη του Κοσόβου, έχουμε την «ετυμηγορία», την απόφαση-φιρμάνι περί του τι μέλλει γενέσθαι. «Αυτό είναι» μας λένε.

Θα περίμενε ίσως κανείς μετά από τόσα που πέρασε η περιοχή των Βαλκανίων, να υπήρχε μια στοιχειώδης συσσώρευση γνώσεων και εμπειριών στις δεξαμενές σκέψης και στο διπλωματικό υποσυνείδητο των «Μεγάλων» Δυνάμεων. Άλλωστε την φήμη των Βαλκανίων ως η «Μπαρουταποθήκης της Ευρώπης» οι ίδιες την δημιούργησαν με παρόμοιες...καθοριστικές αποφάσεις. Όμως πολύ περισσότερο θα περίμενε κάποιος, αθώς στη σκέψη, αν μη τι άλλο, οι προθέσεις των Δυνάμεων αυτών να παραμείνουν μακριά από το προσκήνιο και τα φώτα της δημοσιότητας μέχρι την τελική τους επίτευξη, κάτι που δε θα ήταν απλά για το θεαθήναι. Είναι θέμα τακτικής. Ακόμα κι αν όλος ο κόσμος ξέρει τι κάνεις, δεν το αποκαλύπτεις επίσημα παρά μόνο όταν το έχεις πετύχει και σε συμφέρει και η δημοσιοποίησή του. Αλλιώς, ούτε και τότε! Έτσι θα απέφευγαν την πιθανότητα ανεπιθύμητων έντονων αντιδράσεων και όλα θα τελείωναν πριν καταλάβει ο πολύς κόσμος το τί συνέβη.

Ούτε και λάθος του βρετανού διπλωμάτη μπορεί να ήταν. Πρωτοβουλίες για τέτοιες δηλώσεις δεν διακινδυνεύει να πάρει κανείς σε αυτό το επίπεδο ιεραρχίας. Μια τέτοια γενικώς συμπεριφορά λοιπόν από μια κατά τα άλλα ισχυρή χώρα είναι επικίνδυνη και μόνο προβλήματα μπορεί να δημιουργήσει. Αυτά όμως σε ένα πρώτο επίπεδο ανάλυσης...

Με μια πιο προσεκτική προσέγγιση, το να θεωρήσουμε ότι η Μεγάλη Βρετανία κινήθηκε έτσι παρορμητικά, αν και καθ' όλα πιθανό και φυσιολογικό, είναι μάλλον μια υπεραπλουστευμένη σκέψη. Και αυτό είναι που μας φέρνει στο ακόλουθο θλιβερό συμπέρασμα.

Σίγουρα είναι μια επίδειξη «αποικιοκρατικής» νοοτροπίας από την πλευρά τους. Το θέμα όμως είναι ότι για αυτούς οι λαοί των Βαλκανίων, μη εξαιρουμένου φυσικά και του δικού μας, είναι απόλυτα ελεγχόμενοι, σε τέτοιο βαθμό μάλιστα που να μην αισθάνονται ότι υπάρχει λόγος να κρύψουν τις προθέσεις και τις ειλημμένες τους αποφάσεις, δίνοντας παράλληλα διέξοδο και στο προαναφερθέν απωθημένο τους. Είναι άρχοντες του παιχνιδιού!... Η υπεροψία τους λοιπόν, έρχεται ως επιστέγασμα των μεθοδεύσεών τους και δίχως κόστος μάλιστα, καθώς «τα καλά και συμφέροντα» των Η.Π.Α. και των ιδίων, θεωρούνται ότι είναι εξασφαλισμένα αφού και οι δύο τους βασίζονται στην γενικότερη νωθρότητα των λαών της περιοχής, ένα γνώρισμα της εποχής μας το οποίο τόσο κοπίασαν να μας εμψύχουν. Ως ένα βαθμό έχουν δίκιο. Αν κοιτάξουμε γύρω μας θα δούμε τη νωθρότητα αυτή να είναι ενοχλητικά έντονη.

Η έλλειψη κατανόησης, όμως, του ψυχισμού των κατοίκων της περιοχής των Βαλκανίων συνεχίζει να υφίσταται. Το μνημονικό τους, όπως είπαμε, γι αυτήν τη γωνία της Ευρώπης συνεχίζει να είναι ασθενές και στην Γηραιά Αλβιόνα και στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού. Γιατί μπορεί να νομίζουν ότι έχουν καθορίσει την συνέχεια του παιχνιδιού τους, αλλά βασίζονται όλο τους το σχεδιασμό στην εσφαλμένη εντύπωση ότι αυτή τη φορά θα μπορέσουν να ελέγξουν τα «εργαλεία» που χρησιμοποιούν και θα σβήσουν όποτε αυτοί θελήσουν τη φωτιά που θα τους εξυπηρετήσει. Είναι έτσι όμως;

Εμείς που ζούμε σε αυτή τη γειτονιά δεν μπορούμε να έχουμε τέτοιες ψευδαισθήσεις. Και τις προηγούμενες λάθος, υπεροπτικές και κυνικές εκτιμήσεις και αποφάσεις τους, εμείς τις πληρώσαμε και ξέρουμε πολύ καλά

ότι το παιχνίδι δεν παίζεται έτσι. Στην πραγματικότητα αυτό το παιχνίδι, εδώ, σε αυτό τη πλευρά της Μεσογείου, δεν έχει παρά μόνο ένα κανόνα: η πλευρά των νικητών τα παίρνει όλα! Κανείς λοιπόν δεν πρόκειται να σταματήσει τον αγώνα του εν όσο κερδίζει. Πολύ περισσότερο εδώ, που οι αφορμές αλλά και οι δυναμικοί αντίπαλοι είναι πολλοί. Σε μια περιοχή που η γεωστρατηγική της σημασία είναι μοναδική και που άρα στα μάτια των εν δυνάμει νικητών και ένα βήμα παραπέρα θα άξιζε τον κόπο, τη θυσία και το ρίσκο.

Τα ζήσαμε στο παρελθόν αρκετές φορές, και με τον λανθασμένο τρόπο που αντιλαμβάνονται τις ισορροπίες στην περιοχή μας οι...γνωστοί-άγνωστοι του πλανήτη, με την υπεροψία των «αυλικών» τους και, δυστυχώς, με την μακαριότητα με την οποία αντιμετωπίζουν οι Ελληνικές κυβερνήσεις τις γεωστρατηγικές εξελίξεις, μάλλον θα τα ξαναζήσουμε... Και όταν για ακόμα μια φορά τα «εργαλεία» τους ξεφύγουν απ' τον έλεγχό τους και ξαναεκραγεί η «μπαρουταποθήκη» και μαζί ο σχεδιασμός τους, θα σηκώσουν τους ώμους λέγοντας: «Δεν πειράζει... Την επόμενη φορά όμως, θα το ελέγξουμε....»

<http://www.e-grammes.gr/article.php?id=2008>